

Vlinderen in het Corsicaanse binnenland

Tekst en foto's:
Stef Spruytte
Mede-auteur
'Dagvlinders in
West-Vlaanderen'

Met zijn ondoordringbaar struikgewas, zijn woeste berglandschappen, zijn azuurblauwe lucht en zijn pittoreske dorpjes doet Corsica zijn naam l'Île de Beauté alle eer aan. Een apart wereldje van 183 km lengte en 84 km breedte, omringd door water maar een paradijs voor de natuurliefhebber. Wie ooit voet aan wal zette op dat Franse eiland, komt er vast en zeker nog terug.

Miljoenen jaren geleden vormden Corsica en Sardinië één geheel met het Massif des Maures en het Massif de l'Estérel. Een geologische breuk besliste er anders over waardoor de scheiding met de Provence een feit werd. Nu is Corsica het bergachtigste eiland in de Middellandse Zee met 120 toppen van meer dan 2000

Col de Sorba (boven) en Col de Vizzavona (onder).

meter hoog. Het is net dat reliëfrijke binnenland dat we vorige zomer een drietal weken exploreerden. Door die lange afzondering als eiland ontwikkelde er zich in de loop der tijden een specifieke fauna en flora. We vinden er dan ook heel wat soorten en ondersoorten die slechts op Corsica voorkomen. Vogelaars gaan hier op zoek naar de endemische corsicaanse boomkruiper. Amfibieën�iefhebbers zullen zich bijvoorbeeld focussen op de corsicaanse beeksalamander. Voor ons was het vooral te doen om de typisch Corsicaanse dagvlinders. Van de ongeveer zestig soorten en ondersoorten, die op l'Île de Beauté rondfladderen, bezitten er verschillende het label 'endemisch'.

Col de Vizzavona

Vanuit onze bivakplaats, de familiale camping Ferme de Peridundellu bij Venaco, rijden we op 28 juni richting Col de Vizzavona. Reusachtige coniferen sieren er de berghellingen op. Een grazige, open en bloemenrijke plek blijkt de uitgelezen biotoop te zijn voor *Plebeius argus corsicus*, een endemische ondersoort van ons heideblauwtje. Met tientallen zijn ze present, zowel mannetjes als wijfjes. De wit-omrande grijze vlekken op de onderkant van de vleugels springen duidelijk in

het oog. Een fotosessie kan uiteraard niet uitblijven! Mijn veldnotities worden ook nog aangevuld met het corsicaans hooibeestje en de vale argusvlinder, twee typische soorten voor Corsica en Sardinië. Terug op de camping genieten we na van die eerste onvergetelijke vlindertrip. Zeker voor herhaling vatbaar!

Koningin van Corsica

Corsica leverde diverse beroemdheden. Denken we maar aan keizer Napoleon Bonaparte, zanger Tino Rossi of vrijheidsstrijder Pasquale Paoli. Stuk voor stuk boeiende mensen, die op hun eigen manier geschiedenis hebben geschreven.

Maar ook de vlinderwereld kent er zijn 'specials'. Voor die ontdekking rijden we via het bergdorp Vivario tot op de Col de Sorba om van daaruit verder te voet de bergen in te trekken. Een fikse wandeling, roodblauw gemarkeerd, leidt ons langs een bergflank. Plots zweeft een grote gele vlinder sierlijk voorbij. We staan oog in oog met de corsicaanse koninginnenpage. Wat later, na wat speurwerk, vinden we een van de waardplanten, namelijk *Laserpitium halleri cynapiifolium*. Als we de Punta Muro hebben bereikt, zijn we getuige van het 'hill-topping'-gedrag van de corsicaanse koninginnenpage. Mannetjes scheren in snelle vlucht behendig langs de bergflank om wat later over een rotsrichel te verdwijnen. Soms blijven ze eventjes op een met korstmoss begroeide rots rusten om kort daarna een voorbijvliegende soortgenoot achterna te zitten. Daarnaast proberen de corsicaanse heivlinder en de vale argusvlinder, elk in hun eigen stijl, een territorium te verdedigen. Stuk voor stuk boeiende vlinders!

Uiteindelijk bezoeken we tijdens ons verblijf vier keer de biotoop van de Col de Sorba. Een mooie observatielijst is het resultaat met toppers als de corsicaanse parelmoervlinder, een ondersoort van het vals heideblauwtje en de endemische ondersoort van de kleine vos, *Aglais urticae ichnusa*.

Onvoorspelbaar

Soms zijn de verrassingen de wereld niet uit. Op de laatste dag van juni zoeken we wat afkoeling op een bebloemd terrasje in Venaco. Plots trekt een bruin vlindertje, dat zenuwachtig tussen de pelargoniums fladdert, onze aandacht. Wonder boven wonder: een geraniumblauwtje! Voorzichtig ruil ik het frisse Pietra-biertje voor het foto toestel terwijl mijn vrouw de aanwezige terrasbezoekers informeert over dat zuiderse blauwtje. Terug op de camping zorgt een tweede verrassing voor de nodige voldoening. Tussen enkele opvallende aardbeibomen vertoont een pasja zich even om daarna dieper in het landschap te verdwijnen.

Het hele gamma

De Niolo is altijd een streek van herders en tradities geweest. In de verte siert de Monte Cinto, de hoogste berg van Corsica met ruim 2700 meter, het omringende landschap. Wandelaars en vlinderaars komen hier

Stef Spruytte

Corsicaanse koninginnenpage.

Stef Spruytte

Zuidelijke heivlinder.

Stef Spruytte

Vale argusvlinder.

Plebeius argus corsicus, een endemische ondersoort van het heideblauwtje.

Waargenomen vlinders 28 juni t/m 17 juli 2012	
Papilionidae	
<i>Papilio machaon</i>	koninginnenpage
<i>Papilio hospiton</i>	corsicaanse koninginnenpage
<i>Iphiclides podalirius</i>	koningspage
Pieridae	
<i>Pieris brassicae</i>	groot koolwitje
<i>Pieris rapae</i>	klein koolwitje
<i>Pieris napi</i>	klein geaderd witje
<i>Pontia daplidice</i>	resedawitje
<i>Colias croceus</i>	oranje luzernevlinder
<i>Gonepteryx rhamni</i>	citroenvlinder
<i>Gonepteryx cleopatra</i>	cleopatra
<i>Leptidea sinapis</i>	boswitje
Lycaenidae	
<i>Lycaena phlaeas</i>	kleine vuurvlinder
<i>Lampides boeticus</i>	tijgerblauwtje
<i>Cacyreus marshalli</i>	geraniumblauwtje
<i>Celastrina argiolus</i>	boomblauwtje
<i>Pseudophilotes baton</i>	klein tijmblauwtje
<i>Plebeius argus corsicus</i>	heideblauwtje
<i>Plebeius idas bellieri</i>	vals heideblauwtje
<i>Aricia agestis</i>	bruin blauwtje
<i>Polyommatus coridon nufrellensis</i>	bleek blauwtje
<i>Polyommatus icarus</i>	icarusblauwtje
Nymphalidae	
<i>Charaxes jasius</i>	pasja
<i>Limenitis reducta</i>	blauwe ijsvogelvlinder
<i>Vanessa atalanta</i>	atalanta
<i>Aglais urticae ichnusa</i>	kleine vos
<i>Aglais io</i>	dagpauwoog
<i>Vanessa cardui</i>	distelvlinder
<i>Polygonia c-album</i>	gehakkelde aurelia
<i>Argynnis paphia</i>	keizersmantel
<i>Argynnis pandora</i>	kardinaalsmantel
<i>Argynnis elisa</i>	corsicaanse parelmoervlinder
<i>Issoria lathonia</i>	kleine parelmoervlinder
Satyridae	
<i>Hipparchia neomiris</i>	corsicaanse heivlinder
<i>Hipparchia aristaeus</i>	zuidelijke heivlinder
<i>Brintesia circe</i>	witbandzandoog
<i>Maniola jurtina</i>	bruin zandoogje
<i>Pyronia tithonus</i>	oranje zandoogje
<i>Pyronia cecilia</i>	zuidelijk oranje zandoogje
<i>Coenonympha pamphilus</i>	hooibeestje
<i>Coenonympha corinna</i>	corsicaans hooibeestje
<i>Pararge aegeria aegeria</i>	bont zandoogje
<i>Lasiommata paramegaera</i>	vale argusvlinder
Hesperiidae	
<i>Carcharodus alceae</i>	kaasjeskruidkoppje

zeker aan hun trekken. Twee keer kiezen wij voor een vlindertrip in de omgeving van het dorpje Calasima. Door de aanhoudende hittegolf staan we reeds vroeg in de voormiddag op de uitgekozen biotoop. Puntgave keizersmantels zijn al druk in de weer om de nodige nectar te halen uit bloeiende distels. Bij sommige exemplaren zijn de zilveren strepen op de onderkant van de achtervleugels sterk gereduceerd (*forma immaculata*). Het hele gamma van typisch Corsicaanse zomervlinders laat zich bewonderen in kleur en bedrijvigheid. Zelfs het klein tijmblauwtje is actief aanwezig. Helaas, kort na de middag neemt de vlinderdrukte snel af. Ook voor vlinders kan het te warm worden! 's Avonds, bij de opmaak van het dagtotaal, telt mijn lijst meer dan twintig verschillende dagvlindersoorten. En net als bijna elke avond zorgt het snorrende gezang van de nachtzwaluw en het monotone geroep van de dwergooruil voor een sfeervolle dagafsluiter.

Het kloppend hart van Corsica

Het universiteitsstadje Corte, waar in de oude binnenstad de geest van vrijheidsstrijder Pasquale Paoli nog verder leeft, is een bezoek meer dan waard. De hooggelegen citadel en het Musée d'Anthropologie de la Corse zijn toeristische aanraders. Maar in de nabije omgeving van Corte bevinden zich eveneens knappe vlinderbiotopen. Monte Cecu is zo'n vlinderparadijs. Op 7 juli trekken we er voor het eerst naartoe. Het is de volle vliegperiode van de zuidelijke heivlinder. Geelbloeiende distels vallen bij deze soort duidelijk in de smaak. Geregeld worden ze tijdens hun maaltijd verstoord door een zuidelijk oranje zandoogje of een forse witbandzandoog. Erg vervelend voor de vlinderfotograaf! Ietsje verder richting Castagniccia, de geboortestreek van Paoli, houden we enkele dagen later even halt net buiten het dorpje Sta Lucia di Mercurio. In de berm bloeien de distels weelderig. Een gezellige drukte van meer dan twintig dagvlindersoorten vrolijkt de wegberm op. Tussen de talrijke koninginnenpages speur ik naar de corsicaanse koninginnenpage maar tevergeefs.

De kers op de taart

De vlinderexcursie naar Haut-Asco biedt ons de kans om de corsicaanse parelmoervlinder uitgebreid te fotograferen én te genieten van het ruwe berglandschap. Uiteindelijk willen we nog één doelstelling verwezenlijkt zien: het opsporen van *Polyommatus coridon nufrellensis*, een endemische ondersoort van het bleek blauwtje. Hiervoor begeven we ons naar Bonifato. Na een urenlange klimpartij door een grandioos mineraal landschap ontdek ik op bloeiende braam een puntgaaf mannetje. Zes observaties van deze knappe ondersoort kunnen we die dag aan onze waarnemingslijst toevoegen.

Van een geslaagde vlinderreis gesproken! ●